

habet officium se habere testatur cum dicit. Ego sum lux mundi. qui sequitur me non ambulat in tenebris. sed habebit lumen vite.

De subdyacono.

Remissum de non

sacris et minoribus ordinibus. nunc de sacris et maioribus quod antiochomastice sacri dicunt subijciamus et primo de subdyacono. Ordo enim subdyaconatus sacer bodie secundum innocentium. iij. reputatur. Si quidem subdyaconi nathineorum vices in ecclesia representant. id quod habet ibi legimus quod deo. Decebat nathineos ad ministeria leuitarum. Unde grece ypodyacones dicuntur. quod officijs et preceptis leuitarum subiacent et eis ministrant. ex quo ordine fuit ille nathanael quem dominus in euangelio commendauit. d. Ecce verus israelita in quo dolus non est. Nathinei autem hebraice dicuntur. latine in humilitate domino seruientes vel deo oblatores. Subdyacones debent secundum ysid. oblationes in templo domini a fidelibus suscipere. et leuitis supponere altari. deferre. calicem et patenam ad altare christi deferre. et leuitis iradere eisque ministrare vicecolu quod cum vino et aqua manile et manutergium tenere episcopo et presbitero et leuitis plauandis ante altare manibus aqua perbere. corporalia et substratoria lauare. De quibus recte placuit patribus ut quod ministeria sacra pertrahant legem perennitatis debeant obsequare. sicut scriptum est in prophetis. Adhuc amini qui ferunt vasa domini. Tenent autem locum duum viros qui erant apud gentes. Sane iuxta decretum concilij theotani subdyaconus non cum ordinatorum manus impositione consecratoriam non accipit. patenam de manu episcopi vacuam. et calicem vacuum accipiat. dicente sibi episcopo. Vide cuius ministerium tibi traditur. De manu vero archidyacom per eo qui eius adiutorium consecrat accipiat vicecolu. id est cum vino et aqua. manile. id est bacile et manutergium. Pre-

missa igitur verba et vestimenta sunt huius sacramenti subiectalia. cetera sunt de solennitate. Queritur autem quare subdyaconus legit lectiones ad missam. cum non reparet sibi hoc competere vel ex nomine vel ex ministerio sibi precello. Respondetur in prima ecclesia dyaconus non legebat euangelium. quod hoc statutum non erat. postquam vero illud statutum fuit. preceptum est etiam ut subdyaconus quod dyacono subest eplaz siue lector legat. Subdyaconus autem vestit amictum alba et balteo sicut et ostiarius lector exorcista et acolitus et insuper tunica. et sudario. tunica stricta portat ut se iusticia quasi lorica induat. sudario ut sordes a vasis extergat. de quo in parte se. sub ti. id est tunica et manipulo dicetur. Hoc officio vestit quare mundicie est quod ipsi exemplo et consilio cetera a sordibus criminum lauent. Christus hoc officium exercuit quando in chana galilee de aqua vinum fecit. et quando cena facta mites aqua in peluum pedes discipulorum lauit. Canon adriani pape videtur innuere quod imperator debet ordinem subdyaconatus habere. ubi dicit. Adiutor et defensor tuus ut meum ordinem decet semper existat. Sed non est ita. Verum tamen illud officium quoniam in die ordinatio sue receptus primo in canonicum a canonicis sancti petri ministrat domino pape in missa in officio subdyaconatus parando calicem et huiusmodi faciundo. Quidam etiam dicunt quod sit presbiter. iuxta illud. cuius merito quis noster sacerdotes appellat. Imperator etiam pontifex dicitur est prout in tractatu de episcopo dicitur.

De dyacono.

Dyaconi grece di

cunt hebraice leuite. latine vero ministri siue assumpti siue offerentes secundum ysid. Dyaconorum quod est ordo in libro numerorum a tribu leui filij iacob supersisse legitur exordium. et inde leuite. id est assumpti vocabantur. quoniam assumpti sunt ad auxilium sacerdotum.

pteazar et yihamar. **D**ñs ei ad moysē locut⁹ est. d. **A**pplica tribū leui. et fac eam stare i⁹ spectu aarō sacerdotis et mīstrēt ei. ut excubēt et obfuet qdqd ad cultū pīnet mltitudis corā tabernaculo testimo⁹ nī. ut custodiāt vasa tabernaculi fūientes i⁹ mīsterio. **S**icut enī in sacerdote psecratio. ita in dyacono mīsterij dispēfatio habet. ut iā dicet. **A**qñqgesimo ātanno iussi sūt leuite vasa custodire. et a. xxv. annis et supra iussi sūt i⁹ tabernaculo defūire tanqz etatis ad onera portādo robu⁹ sti qd possēt arcā federis mēsam ppositio nis et vasa tabernaculi deportare. **Q**uod et i⁹ nouo testamēto recolit cū dyaconib⁹ supra sinistz humez stola imponit. et i⁹ dieb⁹ ieiunioz sup eundē humez casula cōplicat. qz qdqd laboris i⁹ hac vita sufferim⁹ tanqz i⁹ sinistra portam⁹. donec a sinistra trāseam⁹ in dextrā in q⁹ requiē habeam⁹. **H**inc etiā dyaconi cardiales mēfāz lateraneū. altaris humeris suis in die ce ne ad sacrariū deportāt. et in sabbato sancto ad altare reportant. **I**pi qz summū spōnificē velut arcā federis deponāt. **N**ō ergo dyacon⁹ dalmaticā. nec subdyacon⁹ tunicellā i⁹ dieb⁹ ieiunioz i⁹ officio mīse portāt ppē rōez in. iij. pte sub ti. de dyacono. et in. vi. pte sub ti. de septuagesima scriptā. **E**z casulas seu planetas sup hūerū cōplicatas gestāt nō replicatas a dextris et a sinistris sicut facit sacerdos. s; ab anteriori pte sup brachia eleuatas. **S**ub dyacon⁹ i⁹ eplāz lectur⁹ illāz deponit q lecta eā resūmit. **E**t dyacon⁹ euāgelij lectur⁹ illā exiit. et eā decēter plicatā sup sinistz humez imponit. et sub brachio dextro ligat ita qd ab humero sinistro ad latus dextz i⁹ modū stole descēdat. sicqz circūcinct⁹ eā tenet donec dicat p̄tima oratio post cōmunionē. tūc enī illā induit sū

ent pri⁹. **M**issa vō finita tā subdyacon⁹ qz dyacon⁹ illas depōit. **S**ane hec diuina plena sūt mīsterio. **P**lanetas vō replicatas his tēpib⁹ portāt. **P**rimo ppē iā suppositā rōez. **S**cdō eos portāt ad oñden dū qd i⁹ p̄fectōz i⁹ llt tenēt ad qz tā sacerdos i⁹ alijs dieb⁹. et ad notādūz qd ex caritate qd p planetā significat mīstrant. et nō ex timore put in ve. lege fiebat qd erat lex timoris et nō amoris sicut noua. p̄ferit tpe ieiunij qd sine caritate factū meritorij nō ē. **F**erūt at illas ab anteriori pte eleuatas. ut liberi⁹ valeāt mīstrare. et ad oñdendūz qd i⁹ iuxta aplm ad hebreos. qd retro sūt obliuiscētes ad anteriora ferunt. **P**ortant etiā illas sup brachia eleuatas ad significandū qd ope debēt caritatē oñdere quā gerūt i⁹ mēte. pman⁹ enī et brachia carital p̄grue designat. **N**ō aut replicatas a dextris et a sinistris put facit sacerdos. ad i⁹ sinuandū dissimilitudinē p̄tatis et officiorum suoz. **S**ubdyacon⁹ i⁹ eplāz lectur⁹ tanqz officio suo functur⁹ illā deponit. **I**pe nāqz ex officio suo veterē legē representat. **U**n et eplē qñqz de veteri lege sumunt sub qd nō ex amore ut pmissū ē. s; ex timore fūiebat. qz ergo illud durauit qz diu lex durauit. adeo ad hoc figurandūz donec eplā finiat nō tenet planetā qd amorē designat. **D**yacon⁹ vō euāgelij legēs eā nō deponit. s; iuxta modū stole suo officio cōpetentis illā sibi coaptat. qz ei⁹ officij est doctrinā euāgelicā qd ē lex amoris p̄dicare. et hoc ex amore qd facit iugū dñi suaue. qd iugū qd oīa mundana p̄munt. p̄ stolā sup sinistz humerū significat. **C**ingit at planeta. i. caritate ab hūero sinistro in lat⁹ dextz. ut sit ei suaue iugū dñi i⁹ p̄spis et i⁹ aduersis qd p leuā et dextrā designat tanqz armat⁹ i⁹ bueris p̄ aduersa et luccictus in latere p̄ m̄di suauiā seu p̄spa. **R**urs⁹

dyacon⁹ duplex gerit officiū. s. p̄dicandi
p̄p̄lo. vñ lectur⁹ euangelii dicit p̄p̄lo dñs
vobiscū. ⁊ mīstrādi sacerdoti. **N**ēpe p̄p̄e
p̄dicādi officiū casulā sup humer⁹ ponat
q̄ p̄dicator i p̄senti vita opa p̄p̄li portare
d̄z. q̄d a legali sacerdote tractū ē. q̄ dñi sa/
crificabat sūmitates baltei sup hūer⁹ re/
flectebat. **P**ro eo vō q̄ sacerdoti mīstrat
⁊ q̄ p̄p̄e iustātes nccitātes ire atq̄ redire
hēt. dextrā brē d̄z expeditā ⁊ liberā. **U**nī
tholetano p̄cilio ita legi. vñ orariū ōz
leuitā gestare in sinistro humero. p̄p̄e q̄d
orat. i. p̄ eo q̄ p̄dicat. **P**retea subdiacon⁹
⁊ dyacon⁹ lecti deponūt casulas q̄i p̄fite
tes n̄ eē vestē p̄p̄iā. s̄ ob reuerentiā t̄pis
recipe p̄modatā. **D**eniq̄ circa finē misse
dyacon⁹ planetā iduit. ad notādū q̄ nō
sufficit op⁹ ex caritate ichoare nisi ⁊ i ca/
ritate p̄ficiat. **T**ercō etiā dici p̄t q̄ dyaco/
n⁹ casulā induēs inuit se eē p̄dicatōrē q̄ i
dilectōe ferueat ⁊ vite p̄replatine inbiet.
Dū vō se illa p̄cingit ⁊ hūero duplicatā
ip̄onit op⁹ p̄dicatōis orōis ⁊ lectōis inē/
mittit ⁊ primo i nccitātib⁹ subueit. q̄m re/
flectit i dextrā cū oīa refert ad summū bo
nū. **E**t sic dñi casulā iduit mariā dñi p̄cin/
git rep̄ntat in mīsterio maribā. **Q**uarto
dñi dyacon⁹ ieiunioz t̄pe casulā sup hūe
rū replicat. q̄i gladiū p̄ hostē vibrat. vt di
cet i p̄hemio. iij. p̄tis. **I**n nouo vō te. or
do ille ab aplis sūpsit inuitū q̄ septē viros
bōi testimonij plenōs sp̄sancto dyaco/
nos elegerūt. vt iā dicet. **U**nī ⁊ s̄acti p̄s
decreuerūt vt i matrice ecclia septē dyac/
oni circa altare p̄nfici i celebratōe mis/
se assistāt. **H**i i apoc. dicūt septē angeli tu
ba canētes. q̄ illoz ē alta mīsteria d̄ sup/
na inspiratōe foris resonare. **H**i sunt. vii.
cādelabra aurea. q̄ x̄pi lucē euāgelij alij
oñdere debēt. **H**i dicunt. vii. tonitrua. q̄
terribili p̄mīari debēt q̄ oīs arbor q̄ nō

facit fructū bonū zc. **H**i p̄conis more pa
lā admonēt ad orādū ⁊ genua flectendū
Quo cos q̄dē p̄tinet assistere sacerdotib⁹
⁊ mīstrare i oib⁹ q̄ agūt i sacramētis x̄pi
i baptismo. s. i crismate. i patena. in calice
oblatōes. i. hostias i ferre ⁊ disponere in
altari. cōponere etiā. i. ornare menlā dñi
i. altare atq̄ vestire. crucē ferre puta i p̄/
cessionib⁹. ⁊ p̄dicare. i. legere euāgelii et
aplm. i. eplāz puta subdyacono deficiēte.
Nā sicut lectorib⁹ vet⁹ te. ita dyaconib⁹
nouū p̄dicare. i. legere p̄ceptū ē. **S**icut ei
dñs donec euāgelii p̄dicauit mīster fuit
iuxta illd. nō veni mīstrari: s̄ mīstrare. ita
nulli alij magis p̄uenit euāgelii legere
q̄ dyacono q̄ mīster interpretat. vñ cū or/
dinat ideo stolā p̄ quā x̄pi iugū significat
accipit. q̄ euāgelii i q̄ de ip̄o iugo p̄tinet
lectur⁹ ē. **Q**uo ip̄m q̄z p̄tinet officiū p̄cum
i. dicere letanias. ⁊ recitatio noim eoz q̄
ordinādi vel baptisādi sūt. **I**p̄e p̄monet
aures adhibere ad deū cū dicit. **H**ūiliate
capita vrā deo. vñ hūiliate vos ad bñdi/
ciō. **I**p̄e hortatur clamare dicēdo kyri
beleison i rogatōib⁹. **I**p̄e donat pacē s̄z
subdyacono. vñ saltē cū dicit. **D**ñs vobi
scū. ⁊ ānunciāt festiuitates. **N**ec si q̄dē ⁊
alia plura ad ei⁹ p̄tinet officiū q̄ i canōi/
b⁹ hiero. plen⁹ p̄tinet. **D**ebēt etiā tāq̄z
oculi epi cūcta circūlustrare ⁊ ep̄o refer/
re. **N**ā dñi debēt baptisare. nec dñici cor/
p⁹ disp̄sare. nisi i necessitate. s. ep̄o vel p̄/
sbitero absētib⁹ ⁊ iubētib⁹. nec possūt ca
licē bñdicere. n̄ dñt etiā inē sacerdotes vñ
corā eis vñ sup ip̄os nisi eoz iussu sedere
possūt in i p̄uētū p̄sbiteroz rogati p̄dica
re. **D**yacones tenēt loca q̄ternioz q̄ ap̄d
gēntes erāt. **G**ane sicut i canōe legi dia
con⁹ cū ordinat. sol⁹ ep̄s q̄ cū bñdicet ma
nus sup caput illi⁹ imponit. q̄ nō ad sa/
cerdotiū. s̄ ad mīsteriū. i. ad dyaconatūz

pscrat. i. ordiat. In actibus tñ aplōz ita legit. Nos statuerūt añ p̄spectū aplōz ⁊ orātes impoluerūt manus sup̄ eos. In q̄ oñditur nō solū ep̄m. vey etiā p̄s biteros tñc astātes debere manū sup̄ dyaconum dū ordinat̄ iponere. Rūqd̄ enī pl̄ p̄t p̄ca ri sol⁹ ep̄s q̄z plures apli. imponētes enī manū nō dāt sp̄m sanctū. s̄z orant vt sup̄ eos veniat. Cū igit̄ vsus oīm donoz non sit i vno s̄z in plurib⁹. merito plures ma nus imponūt. vt vnusq̄sqz dñm dep̄cet. vt p̄tem de sp̄s sancto tribuat ordinādo ad iustar moysi de cui⁹ sp̄ritu dñs dedit septuaginta viris. Ideo aut̄ fit man⁹ impositio sup̄ ordinādos. qz p̄manū opa. p̄ digitos sp̄s sancti dona. p̄ caput vō mētem intelligim⁹. Recte ergo man⁹ impo nit. qz donis sp̄s sancti i mēte imbuti ad opa xp̄i mittunt̄. De man⁹ impositione sub ti. de ep̄o dicit̄. S̄z cū dyacono man⁹ imponat̄. q̄rit̄ q̄re qñ postea fit p̄s biter ei man⁹ iponit̄ iterato. Rñdeo qz p̄ p̄secra tionē trāsīt de ope ad op⁹. i. de misterio ad dei immolatōez. qd̄ sicut nec illud nisi grā dei adiuti agere nō valēm⁹. Sūspē sio vō manū fit dū oratio sup̄ caput ef fundit̄ ordinādi. Et nota quonīā tñc ⁊ su p̄ p̄firmatos i frōtibus ⁊ cū sal ⁊ aq̄. palle altaris. vestes sacerdotales. ⁊ hmōi bñdi cūnt̄. ideo hec manū suspē sio fit. qz vir tus qdā manib⁹ p̄secratis inest. q̄ q̄si su scitat̄ dū bñdictio cū hmōi manū suspē sione sup̄ res effūdit̄ bñdicēdas. vñ apls monēs discipulū inq̄t. Adoneo te vt re suscites grām dei q̄ ē in te p̄ impositionem manū meaz. ij. ad thimoib. j. c. Ut sicut corde p̄ affectū. sic corpe p̄ suspē sionē ma nū dñi oratio excitet̄. Rñ enī solū i rebus q̄iatis. vey etiā in maiatis vt⁹ p̄sistit. vñ nōnulli asserūt q̄ v̄tute tēpli si q̄s illd̄ ex deuotōe ingredit̄. venialia in eo delētur.

Rursus suspē sio hmōi in platōe exorcis moy potissime fit. q̄si sacerdos ip̄o corpis actu fugādo dyabolos v̄tute p̄secratōis manū cōminet̄. Tercio p̄t dici q̄ dispen satō sacramētoz soli deo p̄ncipalit̄. mini stris vō ecclie mīsterialit̄ cōpenit̄. ap̄i enīz nihil a se. s̄z a xp̄o p̄ncipalit̄ agēte habent qz ergo i sacramētoz dispē sationē vestīū vel aq̄ ⁊ hmōi bñdictōe seu p̄secratōe ali q̄ sp̄ualis sanctificatō p̄ferit̄. quā mīstri d̄ suis meritis n̄ p̄sili debēt ab ip̄o deo cor de ⁊ ope postulare p̄gruū ē hoc p̄ eleua tionē seu suspē sionē manū p̄ q̄s opa in telligunt̄ exp̄mi. vñ treñ. iij. Leuem⁹ cor da nrā cū manib⁹. Dyacon⁹ dalmatiz ca vñc vt discat occultā ratōez sublimi⁹ idagare. Cū in q̄busdā ecclis ea nō nisi i festis vñc. qz discipuli sublimia nō itelle xerūt nisi postq̄z dñs ē glificat⁹. Et vñc ea sine alba. tpe oblatōis ⁊ lectōis tātū si cut statuit 303m⁹ papa. Ad hoc dyaco no cū ordinat̄ tradit̄ sub certis v̄bis stola ⁊ codex euāgelij q̄ res ⁊ v̄ba sunt bui⁹ sa cramentū substantia lia. cēta sūt de solēnita te. Ideo at̄ stolā accipit. qz euāgelū qd̄ p xp̄i iugū figurat̄ lectur⁹ est. Hoc officio vñc q̄ corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i discrete dispē sat. ⁊ q̄ ad orandū ⁊ vigilandū sui exēplo alios hortat̄. Xps vō hoc officiū exercuit qñ post cenā sacramētū corpis ⁊ sanguis sui. pprijs manib⁹ discipulis dispensauit ⁊ itez qñ apls hortat⁹ est ad orandum dicens. Vigilate ⁊ orate zc. Et qñ euāge lium predicauit.

De sacerdote.

Sacerdotalis or
dinis institutio a veteri lege exor diū sup̄sit. Dominus nāqz legit̄ p̄cepisse moy si. Applica inquit fratrē tuū aaron ad te cum filiis suis de medio filiorum